

KOMMUNALAFDELINGEN

Folketingets Kommunaludvalg
Folketinget
Christiansborg
1240 København K

Dato: **25 MAJ 1998**
Kontor: 1.kommunekontor
J. nr.: 1998/10151-8
Sagsbeh.: hho
Fil-navn: bm6

Under henvisning til Folketingets Kommunaludvalgs brev af 31. marts 1998 (Alm. Del – bilag 11) følger hermed i 80 eksemplarer besvarelsen af spørgsmål nr. 4.

Med venlig hilsen

Thorkild Simonsen

Henrik Hasseri Olesen

Folketingets Kommunaludvalg – 80 eks.

- 2. Kopi til sagsbeh. i 1. og 4. k.kt.
- 2.k.kt.
- Ø. afd.
- Afdelingschefen
- Thorkil Juul
- Anna Giolbas
- Informationschefen
- Samling

25 MAJ 1998

Dato:
Kontor: 1. kommunekontor
J. nr.: 10151-8

Besvarelse af spørgsmål nr. 4 stillet af Folketingets Kommunaludvalg til indenrigsministeren den 31. marts 1998 (Alm. Del – bilag 11).

Spørgsmål:

”Med baggrund i sagen om Frederiksborg Amts instruktionsbeføjelser over for amtets repræsentant i HT's bestyrelse udbeder udvalget sig en redegørelse fra Indenrigsministeriet om, i hvilket omfang den udpegede kommunale enhed (normalt byråd eller amtsråd) har instruktionsbeføjelse over for den/de repræsentanter, der udpeges til at repræsentere enheden i andre organisationers bestyrelse, repræsentantskab m.v. Herunder bedes det oplyst, hvilke materielle områder, der er omfattet af instruktionsbeføjelsen.”

Svar:

I den sag vedrørende Frederiksborg Amts instruktionsbeføjelse over for amtets repræsentant i HT's bestyrelse, der i spørgsmålet er refereret til, tilkendegav Indenrigsministeriet, at amtsrådet kunne udøve instruktionsbeføjelse over for sin repræsentant i bestyrelsen, og at instruktionsbeføjelsen også omfattede repræsentantens stemmeafgivning ved valget af bestyrelsesformand.

Hovedstadsområdets Trafikelskab (HT) og Hovedstadens Sygehusfællesskab (HS) er særlige forvaltningssubjekter, der er oprettet ved lov, og som varetager opgaver, der i det øvrige land varetages af amtsråd og kommunalbestyrelser. Det fremgår udtrykkeligt af § 9, stk. 3, i loven om HS, at kommunalbestyrelserne har instruktionsbeføjelse over for de af dem udpegede bestyrelsesmedlemmer, og i bemærkningerne til bestemmelsen er det endvidere angivet, at der hermed alene præciseres den almindelige regel om instruktionsbeføjelse.

Retsstillingen med hensyn til kommunalbestyrelsens adgang til at give bundet mandat til bestyrelsesmedlemmer i HT og HS svarer således til den almindelige regel, som antages at gælde for kommunale fællesskaber, der er godkendt i henhold til § 60 i den kommunale styrelseslov. Der kan herom henvises til Indenrigsministeriets udtalelse af 6. juli 1989 og Folketingets Ombudsmands udtalelse af 26. april 1990, der er refereret i den kommenterede kommunale styrelseslov, 1996, side 237.

I de kommunale fællesskaber har kommunalbestyrelsen, medmindre andet udtrykkeligt måtte være fastsat, adgang til at træffe bestemmelse om, hvordan kommunalbestyrelsens repræsentanter skal varetage kommunens interesser i forbindelse med afstemningen om en sag i fællesskabets styrende organer. Kommunalbestyrelsens beslutning herom har også bindende virkning for repræsentanter, der er udpeget af et mindretal i kommunalbestyrelsen. Også i tilfælde, hvor kommunalbestyrelsen har udpeget andre end medlemmer af kommunalbestyrelsen, antages det, at medlemmerne af det pågældende organ er underkastet samme instruktionsbeføjelse fra kommunalbestyrelsen som dennes medlemmer.

Det er imidlertid ikke alene i forhold til kommunale fællesskaber, at der består en adgang for kommunalbestyrelsen som det organ, der styrer kommunens anliggender, jf. styrelseslovens § 2, til at udøve instruktionsbeføjelse over for indvalgte medlemmer i en bestyrelse. Dette er også forudsat i styrelseslovens § 68 a, der blev indsat i styrelsesloven ved en lovændring i 1995. Med denne bestemmelse fik kommunalbestyrelsen hjemmel

til også at udpege medlemmer til bestyrelsen for et selskab, en forening, en fond m.v., der helt eller delvist varetager opgaver, som kommunen ikke selv kan løse. I styrelseslovens § 68 a, stk. 3, er fastsat følgende:

”Et medlem af bestyrelsen for et selskab, en forening, en fond m.v., der er udpeget i medfør af stk. 1, er ikke undergivet kommunalbestyrelsens beslutninger ved udøvelsen af hvervet, for så vidt angår varetagelsen af opgaver, som kommunen ikke selv kan løse, eller i det omfang dette i øvrigt følger af den lovgivning, der gælder for vedkommende selskab, forening, fond m.v. Et medlem af bestyrelsen for et selskab, en forening, en fond m.v., der er udpeget i medfør af stk. 2, er ikke undergivet kommunalbestyrelsens beslutninger ved udøvelsen af hvervet.”

Det fremgår af bestemmelsen, at kommunalbestyrelsens instruktionsbeføjelse er begrænset, når der er tale om selskaber m.v., der også varetager ikke-kommunale opgaver (§ 68 a, stk. 1), og at kommunalbestyrelsen er uden instruktionsbeføjelse over for bestyrelsesmedlemmer i selskaber m.v., der udelukkende varetager ikke-kommunale opgaver (§ 68 a, stk. 2).

Ved stillingtagen til, hvorvidt kommunalbestyrelsen kan antages at have en instruktionsbeføjelse over for et medlem, som kommunalbestyrelsen har indvalgt i bestyrelsen for et selskab, en forening, en fond m.v., må der lægges vægt på dels den lovgivning, der gælder for vedkommende selskab m.v., dels baggrunden for, at kommunalbestyrelsen har udpeget medlemmer til bestyrelsen.

I henhold til aktieselskabsloven er en aktionær afskåret fra at meddele en eventuel repræsentant i et aktieselskabs bestyrelse bundet mandat. En kommune vil derfor som aktionær være henvist til at gøre sin indflydelse gældende på selskabets generalforsamling. Hvis et bestyrelsesmedlem er direkte udpeget af kommunalbestyrelsen på baggrund af en bestemmelse herom i vedtægterne eller i en aktionæroverenskomst, vil der dog kunne være en instruktionsbeføjelse fra kommunalbestyrelsen.

For så vidt angår bestyrelser i selvejende institutioner og fonde vil en instruktionsbeføjelse over for et medlem ikke kunne anses for udelukket ud fra fondsretlige hensyn. Som følge af det krav om selvstændighed, som er en del af fondsbegrebet, antages det dog at være i strid med fondsretlige grundsætninger, hvis bestyrelsen eller dens flertal er underkastet instruktionsbeføjelse fra stifteren eller en anden. Såfremt bestyrelsen eller dens flertal er udpeget af en kommunalbestyrelse, vil kommunalbestyrelsen derfor ikke have instruktionsbeføjelse over for de medlemmer, som kommunalbestyrelsen har indvalgt.

For så vidt angår interessentskaber og andelsselskaber indeholder lovgivningen ikke bestemmelser, der afskærer kommunalbestyrelsen fra at meddele et bestyrelsesmedlem bundet mandat. Såfremt bestyrelsen i henhold til vedtægterne for selskabet er valgt af repræsentantskabet, må der imidlertid være en formodning for, at kommunalbestyrelsen som udgangspunkt er afskåret fra at meddele et bestyrelsesmedlem bundet mandat. De deltagende kommunalbestyrelser vil i sådanne tilfælde formentlig være henvist til at gøre deres indflydelse gældende på repræsentantskabets møder.

Ud over den lovgivning, der gælder for vedkommende selskab m.v., må der som nævnt lægges vægt på baggrunden for, at en kommunalbestyrelse har udpeget medlemmer til en bestyrelse. Hvis baggrunden ikke har været et ønske om at varetage kommunens interesser, men derimod at sikre lokalkendskab, særlig sagkundskab eller lignende i bestyrelsen, vil kommunalbestyrelsen som udgangspunkt være afskåret fra at meddele bundet mandat.

I det omfang en kommunalbestyrelse har instruktionsbeføjelse, omfatter den i materiel henseende alle spørgsmål, hvor kommunens interesser ønskes varetaget. Det er kommunalbestyrelsen, der afgør, om der i en konkret sag foreligger en sådan interesse for kommunen, at kommunalbestyrelsen finder anledning til at træffe beslutning om, at kommunalbestyrelsens repræsentanter i det pågældende organ skal være forpligtet til ved stemmeafgivning at følge kommunalbestyrelsens vedtagelse. Der antages derimod ikke at kunne gives bundet mandat, når det pågældende organs egne interesser drøftes. Der er således normalt ikke nogen saglig grund til, at kom-

municipalbestyrelsen skulle give bundet mandat vedrørende fastsættelse af f.eks. mødetider i et fællesskabsorgan, da der her ikke er tale om kommunens anliggende.

Uden for de ovenfor nævnte tilfælde, hvor kommunalbestyrelsen vælger medlemmer til bestyrelser for kommunale fællesskaber, HT og HS samt privatretlige selskaber m.v. falder de tilfælde, hvor kommunalbestyrelsen vælger medlemmer til et organ, der ved lov er tillagt en selvstændig afgørelseskompetence, f.eks. folkeoplysningsudvalg og skatteankenævn. De medlemmer, som kommunalbestyrelsen vælger til sådanne organer, er, medmindre andet udtrykkeligt måtte være fastsat, ikke underkastet kommunalbestyrelsens instruktionsbeføjelse.